

Beleidsagenda *Meedoen en Wonen* 2024

Inwoners met complexe problematiek

Noord- en Midden-Limburg

Inleiding

Voor u ligt de beleidsagenda Meedoen en Wonen 2024.

Deze beleidsagenda heeft betrekking op de onderdelen beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg en preventie (BW, MO en B&P). De beleidsagenda is in lijn met de ambities zoals vastgesteld in de regiovisie Meedoen en Wonen 2024-2026 en bouwt voort op de beleidsagenda van 2023. Waar redelijkerwijs te voorzien beschrijven we de concrete activiteiten. Deze activiteiten geven inhoudelijk richting aan waar we in 2024 zowel regionaal als lokaal mee aan de slag gaan als het gaat om inwoners met complexe problematiek. Dat doen we als gemeente niet alleen maar hierin trekken we nadrukkelijk samen op met onze partners en aanbieders. De beleidsagenda biedt elke gemeente de ruimte om lokaal in de uitvoering eigen accenten aan te brengen en in te spelen op de lokale situatie.

Trends en ontwikkelingen

Het Rijk heeft eind 2022 een aantal plannen (zie ook bijlage 2) gepresenteerd die van invloed zijn op de uitvoering van de onderdelen Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en Bemoeizorg & Preventie (BW, MO en B&P).

Nationaal Actieplan Dakloosheid

Het Nationaal actieplan Dakloosheid; Eerst een Thuis, is in december 2022 gelanceerd. Waar van toepassing en betrekking hebbend op het tijdspad voor 2024 zijn er punten opgenomen in deze beleidsagenda. De aandacht gaat daarbij vooral uit naar Preventie, Wonen Eerst en Monitoring.

Integraal Zorg Akkoord (IZA)

Eind 2023 zal het regioplan vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) opgeleverd worden. In de loop van 2024 zal dit verder uitgewerkt worden. We participeren in dit traject en denken mee over een nadere uitwerking van de doelstellingen uit het regioplan. Onze ketenpartners zijn hier ook nauw bij betrokken. Conform de afspraken werken we daarbij aan het verbeteren van de samenwerking tussen sociaal domein, huisartsenzorg en GGZ-zorg.

In Bijlage 2 is landelijke documentatie opgenomen die van invloed is op onze beleidsplanning en uitvoering.

1. PIJLER MEEDOEN & ERBIJ HOREN

De actiepunten voor de beleidsagenda 2024 zijn hieronder uitgewerkt per onderdeel van deze pijler.

MEER PREVENTIE

Lokaal:

- I. Analyseren van en vervolg geven aan de resultaten van de Preventiescanner Dakloosheid.
- II. Daar waar nodig verbeteren gemeenten de digitale en fysieke communicatie en informatievoorziening op de vijf leefgebieden (sociaal netwerk, wonen, school of werk, inkomen en welzijn), rechten, plichten en regelzaken. Het goed vindbaar maken van informatie op een centrale plek, inclusief inzicht in rechten en plichten, helpt mensen en hun omgeving om beter de weg te vinden, evenals het gebruik van heldere en begrijpelijke taal. Hierbij delen we regionaal goede voorbeelden met elkaar.
- III. In 2023 zijn de samenwerkingsafspraken Regionale Alliantie 'Zelfmoordpreventie Noord- en Midden-Limburg' vastgesteld. In 2024 gaan we lokaal aan de slag om zelfmoordpreventie vorm te geven in het eigen beleid van de gemeente, het belang van zelfmoordpreventie actief uit te dragen in het lokale netwerk en actief te participeren in het 'Lerend Netwerk Zelfmoordpreventie', samen met de ketenpartners. We dragen hiermee bij aan de veranderdoelen van de regionale alliantie.

Regionaal:

- IV. De aanbieder van (O)GGZ-preventie is betrokken bij de ontwikkeling van het GZ-plein. Dit is een digitaal platform met het doel om de mentale en fysieke veerkracht te versterken door middel van bijvoorbeeld webinars, podcasts, e-learning modules, lotgenotencontact en communities. De mogelijkheden voor het aanbieden van online groepsaanbod via GZ-plein wordt onderzocht.
- V. Daar waar mogelijk en van meerwaarde geven we regionaal vervolg op de resultaten van de Preventiescanner Dakloosheid. Dit doen we samen met onze aanbieders en andere ketenpartners.
- VI. Aansluitend bij het voorgaande punt werken we uit hoe we wachtlijsten binnen de maatschappelijke opvang kunnen reduceren. Hierbij is het van belang om te kijken wat we (nog meer) preventief kunnen doen om instroom in de maatschappelijke opvang te voorkomen en hoe we door- en uitstroom kunnen bevorderen.

MEER MAATWERK BIEDEN

Lokaal:

- I. Inventariseren, evalueren en waar nodig (door-)ontwikkelen van inloopvoorzieningen die een ontmoetingsplek vormen voor (kwetsbare) inwoners. Daarbij hebben we ook

aandacht voor de lokale ondersteuning van verenigingen en organisaties bij het laagdrempelig toegankelijk zijn voor kwetsbare inwoners.

- II. Lokaal faciliteren we zelfhulpgroepen en/of buurtcirkels op basis van behoefte.
- III. Iedere gemeente organiseert een regelvrij doorbraak- of maatwerkbudget dat kan worden ingezet voor inwoners die tussen wal en schip vallen binnen de bestaande regelgeving en voorzieningen. We delen lokale succesverhalen om beeld te krijgen bij hoe dit in verschillende gemeenten wordt ingezet.

Regionaal:

- IV. We formuleren regionale uitgangspunten die we hanteren bij het maken van regionale beleidskeuzes en lokale samenwerking. Hiervoor gebruiken we onder andere 'Participatiewet in Balans' en de actielijnen uit het 'Actieplan Dakloosheid' als basis, waaronder bijvoorbeeld 'Versterken bestaanszekerheid' en 'Regie op alle leefgebieden, snelheid en de menselijke maat centraal'. Gezamenlijke verantwoordelijkheid vormt een rode draad door deze uitgangspunten.
- V. Samen met aanbieders van beschermd wonen en maatschappelijke opvang onderzoeken we de mogelijkheden om het huisdierenbeleid te versoepelen en maatwerk te kunnen bieden aan inwoners met een huisdier.

MEER SAMENWERKING

Lokaal:

- I. Iedere gemeente spant zich in om de lokale samenwerking tussen verschillende betrokken afdelingen te versterken, zoals tussen Wmo, Participatie, Burgerzaken en Handhaving, bijvoorbeeld op het gebied van Grijs Wonen.

Regionaal:

- II. In 2024 versterken we de verbinding tussen de gemeentelijke toegang tot beschermd wonen en maatschappelijke opvang en de aanbieders. Dat doen we door te faciliteren dat er meer onderling kennis uitgewisseld wordt en door de aansluiting te zoeken bij de kenniscircuits die door de aanbieders zijn opgezet.
- III. Er is op dit moment geen passend aanbod voor mensen die dakloos zijn en niet-rechthebbend. Daarom onderzoeken we de mogelijkheden voor opvang en begeleiding van niet rechthebbenden (EU) burgers. Hiervoor zoeken we de aansluiting bij de pilot die in de gemeente Venlo loopt rondom de ondersteuning van dakloze EU-burgers, vanuit het Nationaal Actieplan Dakloosheid.
- IV. De krapte op de woningmarkt is een groot probleem, dat direct invloed heeft op de uitstroom van mensen uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Er is een groot gebrek aan zelfstandige, goedkope woonruimten. Daarnaast zien we dat het soms lastig is om nieuwe locaties te vinden voor zorgaanbieders, mede vanwege zorgen vanuit de buurt. Om die reden trekken we in 2024 meer op met het ruimtelijk domein in thema's die zowel raken aan het sociaal domein als het ruimtelijk domein. Daarnaast nodigen we in 2024 wethouders Wonen gericht uit bij bestuurlijke

overleggen rondom maatschappelijke opvang en beschermd wonen, en betrekken we woningcorporaties meer bij ontwikkelingen rondom dit snijvlak. Door deze stappen te zetten werken we op de lange termijn toe naar een structurele, bestuurlijke samenwerking tussen beide domeinen. Waar we nu al concreet mee aan de slag gaan is verder uitgewerkt onder Pijler 2.

VERGROTEN CLIËNTPARTICIPATIE EN ERVARINGSDESKUNDIGHEID

Lokaal:

- I. Gemeenten inventariseren lokaal hoe de regionale pool van ervaringsdeskundigen kan worden ingezet in de sociale basis. Gemeenten leveren een actieve bijdrage aan de inzet van de regionale pool binnen de gemeenten.

Regionaal:

- II. Implementatie van de regionale pool van ervaringsdeskundigen.
- III. Het Platform (O)GGZ NML is voornemens vanaf 2024 te stoppen. Daarom onderzoeken we in 2024 samen met de aanbieders en bestaande cliëntenraden hoe we de clientparticipatie kunnen vormgeven.

2. PIJLER WONEN & THUIS ZIJN IN DE WIJK

De activiteiten voor de beleidsagenda 2024 zijn hieronder uitgewerkt per onderdeel van deze pijler.

DOORZETTEN TRANSFORMATIE VAN OPVANG EN BESCHERMD WONEN

Lokaal:

- I. In elke gemeente gaan we aan de slag om de verbindingen tussen de locaties van beschermd wonen en maatschappelijke opvang en het voorliggend veld (de sociale basis) te versterken. Dit doen we samen met de aanbieders en de partners uit het voorliggend veld. Waar nodig wordt dit regionaal opgepakt. Het doel is dat inwoners met complexe problematiek beter hun weg weten te vinden in het voorliggend veld en ook daar terecht kunnen met een eventuele hulpvraag. Dit ondersteunt hen bij het zelfstandig wonen in de wijk.

Regionaal:

- II. In 2023 is een startnotitie Spreiding Beschermd Wonen opgesteld. Deze startnotitie vormt de basis om te komen tot een betere spreiding van beschermd wonen locaties, samen met de aanbieders. Samen met de aanbieders verkennen we hoe de inrichting van het 24/7 toezicht bij beschermd wonen naar de toekomst toe zo efficiënt mogelijk kan worden ingericht.

- III. We onderzoeken hoe we in de toekomst de regierol van de Wmo-consulenten bij beschermd wonen willen inrichten. In de huidige situatie is de gemeente van plaatsing verantwoordelijk voor het voeren van regie op het traject. Onderzocht wordt of dit zo moet blijven of dat het wenselijk is dat de gemeente van herkomst de regie gaat voeren. In 2024 vindt er een nadere inhoudelijke afstemming en uitwerking van dit vraagstuk plaats en zal er een besluit worden genomen over dit punt.
- IV. We hebben doorlopend aandacht voor specifieke doelgroepen (zoals bijv. jongeren en instroom/uitstroom vanuit safe houses). Op basis van signalen en ontwikkelingen onderzoeken we samen met de aanbieders van beschermd wonen en maatschappelijke opvang of en zo ja, op welke manier, de aandacht voor deze doelgroepen voldoende is geborgd. Daar waar nodig organiseren we aanvullende ondersteuning.
- V. We geven uitvoering aan het bestuurlijk akkoord waarin de VNG, Valente, de Nederlandse GGZ, Zorgverzekeraars Nederland, MIND en het ministerie van VWS afgesproken hebben om zich in te spannen om te komen tot (beter) passende zorg en ondersteuning voor mensen met een psychische aandoening en een langdurige, intensieve zorgvraag. Het doel van dit bestuurlijk akkoord is om de instroom in de Wet langdurige zorg (WLZ) te beperken. In 2023 wordt hiervoor een regioplan uitgewerkt dat in 2024 uitgevoerd zal worden.

VERGROTEN PASSEND AANBOD WOONOPLOSSINGEN

Lokaal:

- I. In de lokale woonzorgvisie van iedere gemeente is de opgave voor de kwetsbare doelgroep benoemd.
- II. Iedere gemeente heeft in de prestatieafspraken met de woningcorporaties actuele afspraken over het (passend) huisvesten van de kwetsbare doelgroep gemaakt.
- III. Er is sprake van actieve betrokkenheid op lokaal niveau van het sociaal domein bij 'wooninitiatieven' die bij de gemeente binnenkomen.
- IV. Gemeenten en/of subregio's gaan aan de slag met het organiseren van zorg voor jongvolwassenen die nog onvoldoende in staat zijn om zelfstandig, met ondersteuning vanuit individuele begeleiding (BGI), te functioneren. Deze jongeren hebben geen 24/7 toezicht vanuit beschermd wonen nodig hebben maar hebben wel behoefte aan ondersteuning bij het zelfstandig wonen en 24/7 bereikbaarheid van een zorgaanbieder. Deze vorm van ondersteuning past niet binnen het huidige aanbod dat door gemeenten is ingekocht. Lokaal of subregionaal worden nieuwe vormen van ondersteuning uitgewerkt en uitgetoetst in de vorm van pilots.

Regionaal:

- I. De nieuwe samenwerking rondom Woonkans (opvolger van het Matchingspunt Midden-Limburg en het Transferpunt Noord-Limburg) wordt geïmplementeerd en geëvalueerd.
- II. In 2024 start een onderzoek naar passende woonzorgoplossingen voor de bijzondere doelgroep van zorgwekkende zorgmijders. Het gaat dan om inwoners die vanwege

hun (groepsontwrichtend) gedrag moeilijk te plaatsen zijn in de bestaande voorzieningen. Zij vertonen zorgwekkend gedrag, zijn zorgmijddend en vragen een benadering vanuit individueel maatwerk. We gaan verkennen welke woonzorgoplossingen mogelijk zijn en komen met een concreet voorstel ten aanzien van het vervolgtraject.

- III. We volgen de ontwikkelingen rondom het wetsvoorstel Wet versterking regie volkshuisvesting en dan specifiek het onderdeel dat betrekking heeft op de huisvesting van specifiek benoemde kwetsbare groepen met urgentie. Hiervoor dienen gemeenten een urgentieregeling op te stellen, als onderdeel van de huisvestingsverordening. Het wetsvoorstel ligt voor bij de Raad van State voor advies. We schakelen hierover tijdig met beleid Wonen.

MEER INZETTEN OP VEERKRACHTIGE WIJKEN

Lokaal:

- I. We maken lokaal gebruik van de anti-stigma campagne Openhartig die in Q1 van 2024 over de regio wordt uitgerold.

Regionaal:

- II. In opdracht van de veertien gemeenten wordt in 2024 de regionale publiekscampagne Openhartig uitgerold in de regio. Deze campagne richt zich op het doorbreken van het stigma dat vaak gepaard gaat met praten over geestelijke gezondheid. Het stimuleert mensen om zonder angst of schaamte te praten over hun mentale welzijn en persoonlijke ervaringen. Op deze manier wordt de samenleving geïnformeerd, wordt het begrip vergroot en kan men steun bieden aan anderen die worstelen met mentale gezondheidsproblemen. De campagne bestaat uit een kick-off event, het delen van tien lokale ervaringsverhalen, een (social-)mediacampagne, een online platform en een ambassadeursprogramma.
- III. In 2024 gaan we de regiovisie Meedoen en Wonen actief uitdragen. We richten ons daarbij op inwoners, onze ketenpartners en bestuur. We vinden het belangrijk dat we goed samenwerken en dat onze partners weet hebben van de richting waar we naartoe gaan. We willen dat onze ketenpartners handelen vanuit deze visie en dat inwoners weten waar ze terecht kunnen als ze iets nodig hebben. We gaan inwoners informeren over de stap richting wijken en buurten en beogen begrip te creëren voor deze stap. Deze activiteit sluit ook aan bij de anti-stigma campagne.

MONITORING

Regionaal:

- I. Op basis van de Wet woonplaatsbeginsel richten we regionaal een backofficeproces in waarmee we als regio kunnen bijhouden wat de gemeente van herkomst is. We brengen in kaart hoe het proces van aanmelding tot uitstroom loopt, met het doel om

meer valide gegevens te verzamelen en ook inzicht te krijgen in de wachttijden voor beschermd wonen.

- II. We onderzoeken of er regionaal voldoende draagvlak is om deel te nemen aan de ETHOS-telling van dak- en thuislozen.
- III. Samen met de aanbieders van beschermd wonen en maatschappelijke opvang ontwikkelen we een passende vorm waarmee de cliënttevredenheid en de tevredenheid van de buurt rondom een voorziening gemeten kan worden.

FINANCIËN

De beleidsagenda Meedoen en Wonen 2024 is gericht op het versterken van de taakuitvoering van gemeenten voor de onderdelen beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg en preventie (BW, MO en B&P). De financiële gevolgen voor de uitvoering van deze taken zijn opgenomen in de regionale begroting van de MGR.

Er heeft al besluitvorming plaatsgevonden met betrekking tot twee onderwerpen uit deze beleidsagenda, namelijk het communicatiebudget en de inzet van de pool van ervaringsdeskundigen. De beleidsagenda 2024 beschrijft daarnaast dat er op regionaal niveau beleidsmatig onderdelen worden onderzocht en uitgewerkt. Als daarbij sprake is van aanvullende financiële consequenties vindt er aparte besluitvorming plaats

Omdat het een regionaal document is, heeft de beleidsagenda een bepaalde mate van abstractieniveau. De concrete uitwerking van prioriteiten vindt plaats op lokaal niveau.

BIJLAGE 1: AMBITIES EN RESULTATEN

In de regiovisie Meedoen en Wonen 2022-2026 hebben we ambities omschreven. In deze bijlage worden die ambities vertaald naar resultaten, die we met de activiteiten zoals omschreven in de beleidsagenda willen behalen. De resultaten die we met elkaar wensen te bereiken zijn onderdeel van onze lange termijnvisie en zijn vormgegeven in lijn met de geformuleerde doelen uit de regiovisie.

MEER PREVENTIE

1. De kans op maatschappelijke uitval, dakloosheid, sociaal isolement en (ernstige) psychosociale problemen en psychiatrische aandoeningen wordt verminderd.
2. Escalatie van problemen op het gebied van psychiatrie, verslaving of persoonlijke ontwikkeling en het ontstaan van calamiteiten op deze gebieden wordt voorkomen.
3. Minder kinderen en jongeren ontwikkelen op latere leeftijd (psychische) problemen.
4. Gezinsproblemen leiden minder vaak tot een achterstand in de ontwikkeling van kinderen, gedragsproblemen bij kinderen of tot schooluitval.
5. De ervaren gezondheid onder inwoners neemt toe ten opzichte van 2022.

MEER MAATWERK BIEDEN

1. In elke gemeente is een prikkelend en motiverend aanbod voor daginvulling gerealiseerd om de participatie te bevorderen, gericht op maatschappelijk en persoonlijk herstel.
2. In onze lokale sociale basis zijn laagdrempelige en toegankelijke (voorliggende) voorzieningen georganiseerd.
3. We voelen een gezamenlijke verantwoordelijkheid om persoonlijk en maatschappelijk herstel van onze inwoners mogelijk te maken.

MEER SAMENWERKING

1. De verbindingen tussen beleidsterreinen én beleidsregels Wmo, Jeugd, Participatie Wonen en arbeidsmarkt zijn versterkt.
2. Verbeterde samenwerking met zorgverzekeraars en woningcorporaties.
3. Verbeterde samenwerking tussen gemeenten in de uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
4. Kortere lijnen tussen gemeenten, aanbieders en het voorliggend veld.

VERGROTEN CLIËNTPARTICIPATIE EN ERVARINGSDESKUNDIGHEID

1. Ervaringsdeskundigen worden in de regio Noord- en Midden-Limburg zo optimaal mogelijk ingezet in het brede sociaal domein.
2. Cliënten worden actief betrokken bij de ontwikkeling van nieuw beleid ten aanzien van wonen en meedoen voor inwoners met een kwetsbaarheid en/of complexe problematiek.

DOORZETTEN TRANSFORMATIE OPVANG EN BESCHERMD WONEN

1. Het voorzieningenaanbod voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen is goed gespreid over de regio.
2. Er is een integrale laagdrempelige lokale toegang maatschappelijke opvang en beschermd wonen.
3. De beeldvorming rondom mensen met (complexe) problematiek is in positieve zin bijgesteld.
4. Ketenregie is goed ingevuld qua positionering en formatie.
5. Extra kwetsbare doelgroepen in maatschappelijke opvang en beschermd wonen worden goed opgevangen.

VERGROTEN PASSEND AANBOD VAN WOONOPLOSSINGEN

1. Er zijn voldoende passende en betaalbare woningen beschikbaar voor kwetsbare inwoners.
2. In de regio is het matchen van vraag en aanbod voor huisvesting kwetsbare burgers op vergelijkbare wijze georganiseerd.
3. Voor zorgwekkende zorgmijders zijn lokaal woonoplossingen met ondersteuningsaanbod beschikbaar.

MEER INZETTEN OP VEERKRACHTIGE WIJKEN

1. Kwetsbare inwoners en wijkbewoners zijn 'goede burens.'
2. Wijken en buurten zijn leefbaar en in balans.
3. Kwetsbare inwoners voelen zich thuis in algemene, voorliggende voorzieningen in de wijk.
4. Inwoners zijn beter toegerust om openhartige gesprekken te voeren over mentale gezondheid.
5. De kennis van de samenleving over mentale gezondheid is vergroot.

BIJLAGE 2: DOCUMENTATIE

[Naar een Thuis in de wijk, Gids bij uitstroom uit beschermd wonen.](#)

[Toekomst met een Thuis, Gids voor preventie van dakloosheid](#)

[Nationaal Actieplan dak en thuisloosheid.](#)

[Factsheet Nationaal Actieplan Dakloosheid](#)

[Bestuurlijke afspraken bij Nationaal Actieplan Dakloosheid](#)

[Integraal Zorg Akkoord](#)

[Programma een Thuis voor iedereen \(vanuit BZK\)](#)

[Handreiking: Samenwerken aan woonzorgvoorzieningen voor jongeren in een kwetsbare positie.](#)

[Implementatieplan Aanpak geldzorgen armoede en schulden](#)

[Participatiewet in balans.](#)